

Baltijas Semkopis.

Maksa:

Par gadu 2 r., par 1/2 gadu 1 r. 10 l., par 3 mēn. 60 l.; ar pēfuhstīšanu: a) par pagu: 2 r. 60 l., 1 r. 40 l., 90 l.; b) Jelgavā: par gadu 2 r. 30 l.

Sludinājumi

maksā 5 kap. f. par rindinu.

3. gada-gājums.

Atstāstehana:

Jelgavā: „Balt. Semkop.” redakcijā, Katoļu eelā № 2 (septa); Rihgā: Leelā Kaleju-eelā № 4, pee Kapteina f. un Dugawa f. f. grahmatu-bodē un pee Verchendorff f. Raku-eelā № 13. Zitur: Pee mahzitateem, skolotajeem, pag. wezateem, ftrihweereem ac. un wifās grahmatu-bodēs.

№ 13.

Jelgavā, treschdeenā, 30. martā.

1877.

Rahditajs: Lauksaimneeziba: Semkopiba un winas swars tautas pastahwibas un garigas attihstibas sinā. Baribas audjeschana. Daschi eewehrojumi pee plawu pludinaschanas. Jautajums. — Wispahriga daka: Diwi Latweeschī pee Merkefa kapa. Pahris newainigu usfihmejumu un pasemiga luhgschana. — Daschadas sinās: No eelshsemehm. No ahrsemehm. Jaunatas sinās. — Atbildes. Sludinajumi.

Lauksaimneeziba.

Semkopiba un winas swars tautas pastahwibas un garigas attihstibas sinā.

Katram, kam šawa tehwijsa mihta un dahrga, buhs šawas tautas pastahwiba un garigā attihstiba pee firds peeaugufe. Bet zil gruhti šchis mehrkis šafneedsams, sin tik tee, kas šawus labakos špehtus tehwijsa labklahschanai dahwajuschī. Scheem teizamajeem un firdigajeem strahdneekem Latwju laukā palihdset, ir katra kreetna tauteescha šwehtakais usdewums. —

Ja it weens tik semē sehtu
Weenu graudu weselu,
Kas tad isfkaitit gan spehtu
Selta kweeschu krahjumu!

To eewehrodams udbrihstos ari es seht šawu pirmo graudinu semē, zeenijamos lasitajus luhgdams, lai to laipni usnem. — Semkopibas zekschana ir pirmais darbs pee tautas pastahwibas un garigas attihstibas.

„Balt. Semkopis” to atshidams ir šcho ne kad deesgan flawejamu darbu usfahzīs, pee kura weizinaschanas wifai tautai ar wisleelako firdibu japeedalahs, ja grib ihsto mehrki šafneegt. Bes šchi pirmā pamata ihstas un pareišas nodibinaschanas un nostiprinaschanas ziti wifī darbi buhs weltigi. So ehka, kura us nestipri nodibinatas pamuhres usbuhweta, apgahschahs. Tadeht gaušchi janoschehlo, ka lihds šchim no tautas kreetnakās dakas maš jo maš wehribas us šcho leetu greefts un ka tautas leelakā daka wehl nebuht nesin un nefaprot, if kahda awota tautas šmel šawu pastahwibu un garigu attihstibu. Šchi warenā pamata ne-eewehroschanas grehts ir jau pee daschas tautas atreebees zaur panihkschānu un pehzgaligu isnihtschānu. To mums wehsture ar ne-ibdehshchameem notikumem peerahda pee wezās, isnihtschahs Romeeschu tautas.

Tautu isnihtschāna nezetahs wis zaur breefmigeem fareem un mehri, bet zaur nekahrtigu tautas šaimneezibu, ihpaschi zaur nefapraschānu, semes anglibu wairot un usturet, kur — kā pee mums — semkopiba ir tas leelakais un gandrihs weenigais pelnas awots. Masumā waram it deenas peedsihwot, ka tas, kam meesas baribas truhkst, daudš reis paseek par sagli un rasbaineeku, otram to ataemdamš, kas winam preeksch meesas ustura truhka.

Veelumā to pašchu wifa tauta dara, kā tas par peemehru tagad wehl Amerikā redšams, kur stiprakee eenahzeji firmās šenatnes laimigos eedsihwotajus ar waru ismehrdē, tamdeht ka teem Eiropā, wezajā tehwijsā, nebija deesgan pahrtikas, jeb labaki šafot, ka tee nefaprata šawu tehwijsu angligaku darit un usturet. Bet tautas, kas prata un prot

šawas mihtas tehwijsa semi angligu usturet, patur gadafimtenus un tuhstoschus laimigi šawu dsimteni.

Greeschamees nu pee semkopibas šwara tautas garigā attihstibā, tad it katris domajoschis lasitajš no pirmejā pahrspreeduma warehs noprast, ka tur, kur pilnigas pahrtikas zilweku organismam truhkst, tauta pamasam no zilts us zilti wairojotees meefigi panihkst, un šaprotams, ka meefigi ne-attihstiti un panihksuchi zilweki ari garigi ne-attihstahs un panihkst, kamehr tee beigās, kā šneegs pawafara šaulē no kalneem nokuhst, issuhd no šchihš pasaulēs.*) Medsedami, kahds warens jo warens šwars semkopibai tautas pastahwibas un garigas attihstibas sinā, dosimees ar ihstu tautas un dedšigu tehwijsa mihlestibu pee teizamā darba, ne-apfusdami un pehz eespehjas strahdadami pee derigās un pareišās pamuhres nodibinaschanas, us kuras wifās tautas šelshana un plaukschana dibinajahs.

Tadeht pee darba, ar špehku un gaischu prahtu! Nedomajeet, mihtee semkopji, ka sinatniba ween, bes juhsu palihga, war tautu us augstu kulturas pakahpeenu pazelt, bet ari Juhs ardami un ezedami, ja tik sinatnibai paklausidami pahrlabojeet, kur pahrlabojams, strahdajeet tautas attihstibas labad.

Sneedseet tadeht roku sinatnibai un dseneetees pehz kreetnahm pamahzischānahm derigōs laitraktōs; tā roku rokā ar winahm buhs muhsu mehrkis, tautas pastahwiba un attihstiba, panahstams.

Pee darba, — ar gaischu prahtu un sinaschānu! Un puhlini un šweedri, ko Juhs šawu druwu uszihrtigi pahrlabodami upureseet, nefihš neween pašcheem un pehznahkameem šimtkahrtigus augtus, bet buhs ari wifai tautai par šwehtibu!

Fr. U. . ns.

Baribas audjeschana.

No Sintenis.

Ka lopu kopschana, rittigi isdarita, muhsu šaimneezibu wislabakais pamats, esmu jau daudšreis isfahzīs, un šchi isfahzijuma pateesibu šchinis laikōs gan ari ne weens prahtigs semkopis neleegs, ka ari otro teizeenu, ka zaur daudš baribas mehs wairaf mehslu, bagatakas plaujas, un beidsot leelakas eenahkschānas panahstam.

Tik par to, ar kahdeem lihdsleekem pehdigi isfahzītāis mehrkis šafneedsams, daudš semkopji wehl naw weenōs prahtōs. It katris gan dsenahs, šawu šena krahjumu preeksch seemas pawairot; bet ta leelakā daka gan tik tahl ween ruhpejahs, ka šawus lopus par seemu labi isbarotu; par labu baroschānu wasarā un rudeni gan maš semkopju ruhpejahs. Ar weenu ir tikai daschi, kas baribas audjeschānas ihsto wehrtibu atshist, un ne-apnikuschī par labu lopu baroschānu gahdā, neween seemā, bet ari no pawafara šahkot lihds pašcham rudenam.

*) Šchihš domas, kā lehti protams, šihmejahs us tahdahm walstihm, kur wairaf eedsihwotaju ne tā seme tos spehtu kahrtigi usturet. Bet zeen. rakstītāja wahrdus peerahdot ne maš nau tik tahku ja-reet; mehs peedsihwojam it deenas, ka nabadsiba ir tas leelakais štolu kawetlis, kurpreti pahrtikuschai tautai ari kreetnas štolas ir.

Red.

Laj gan muhhu klimatâ tas gruhtaki ijdarams, neta teem sem-kopjeem, kas siltakâ semes strehki dšihwo, tad tomehr ir ari tahdi baribas augi, kuri ari pee mums labi ijdodahs un pee rittigas apeschanahs leelâ mehrâ to labako baribu ijdod, ta ka mehš it pilnigi sawu mehrti safneedjam.

Weens no schahdeem baribas angeem ir mais (tukurusa, Turku kweeschji) un proti maisa leelais sirgu jobs, kura tehwiija ir Amerika; tur winsch teef gataws un nes grandus, no kureem tahdi paschi labi milti isnahf, ka no kweeschjeem.

Pee mums schis Amerikaneeschu mais ne-isdgatawojahs; pee mums tas sawu sulainu lapu un kaktu deht der tikai preefsch sakas baribas un tahs no wina isnahf ari toti leelâ mehrâ, jo pee kahrtigas aptop-schanas tas isaug lihds 10 pehdu garfch.

No 1½ puhra-weetahm mehš schē Bez-Sachtē dabujahm pehrnâ gadâ pahri par 100 birkawu sakas baribas, un tahdâ wihsē no schihs baribas 40 gowihm augusta, septembra un oktobra mehneschōs katrâ deenâ wairaf kâ 1 birkawu warejahm preefschâ list. Teescham dandf baribas no puhra-weetas, kas waretu pamudinât darit pakaf, it ih-paschi jau ari zaur to, ka pee maisa dandf wairaf darba naw, ka pee kartupefeem.

Mais aug gandrihš it katrâ semē, tikai gluschji weeglâ smiltis-un toti smagâ mahla-semē nē; pehdejâ gan tas wehl aug, tomehr schah-das semes apstrahdashana ir gruhtaka un plauja nedroschaka. Wis labaf tam der ar humusu-bagata meeschu seme.

Schē Bez-Sachtē audsina maisu purwa-semē, ihpaschi preefsch tam eeriktetâ baribas laukâ, kuresch 4 laukōs eedalits, un mainotees ar maisu, sehka-wihkeem, rahzeneem un mescha sehka-wihkeem top apscheti; preefsch maisa un rahzeneem lauku mehslō; to wajaga, laj waretu leelu plauju panahft. Kam eesahkumâ truhst mehslu, tas lai usmeklē mahju tuwumâ semes gabalu ar wezu spehku, un lai bruhkē skunstigus mehslus, us it katru puhra-weetu pa tahdam maisam laba superfosfata un 50 lihds 80 mahrz. kalija-sahls jeb pehdejâs weetâ 6—8 puhri labu pelnu. Rudeni sagatawotâ seme top pawafari wehl reisi labi usarta, norulleta un tad wehslaf ihš preefsch maisa grauda stahdishanas augstâs wahlâs sadšihata, kureahm 2 pehdu atastu weenai no otras jabuht. Us schihm wahlahm, kuras ar weeglu rulli drufzin nolihdsina, teef maisa grandi 1 zellu dšiki stahditi.

Pehz maneem eewehrojumeem ir droshakti, kad maisa graudus 6 lihds 8 deenas preefsch stahdishanas lihds 24 stundas tura uhdeni, un tad pagrabâ asnam lihds ¼ zellu garam kauj isdihgt. Wehslaf dihguschōs graudus 10 lihds 12 zellu atastu, pa diwi kopâ 1 zellu dšiki semē stahda un schahdâ wihsē no dihtahm weetahm isfargajahs. Wisi grandi, kuri naw dihguschji, teef atmesti. Stahdishanas laiks ir ap maija widu, tâ no 16. sahlot, kad no naktis salnahm wairs naw jabihstahs; bet maisu war ari lihds pus junijam stahdit, un preefsch ta, kas dandf maisa stahda, ir labi, kad stahdishanas-lauku dala un pusi sehllu drufku wehslaf stahda, laj pehdejee maisa kakti netaptu par zeeteem.

Nesahlei nedrihstf kaut eewestees un tadeht ir ar wagojamo arflu jeb ar maso kurfemes arflu bes wehrstuwes wairaf reises pa riindu starpahm ja-isdfen un jaunee maisa stahdini reisi jeb diw-reis ar grah-bekli jeb roku ja-apruschana un jatura tihri. No dihguschahm sehlahm isnahf katrâ weetâ no 2 grandeem ari diwi stahdi, kureem jakauj augt, kamehr tee 3 lihds 4 pehdas gari; tad juliâ ja-eesahf, weenu no abeem stahdeem, un proti to kureschs masaks, lihds ar semi isgreetf un til dandf, zil katrâ deenâ waijadsigs. Kad ta rinda beigta, tad ja-eesahf atkal no gala un jagreesch starp diweem stahdeem augoschais treschais stahds, tâ ka beidsot us 20 zellu til weens stahds paleef, kureem jakauj augt, kamehr septembri ari schē pehdejee janogreesch. Schahdâ wihsē war no juliâ sahlot lihds rudeni it katru deenu sehku eegahdat, kuru gowis toti kahrtigi ehd. Kad kakti par gareem teef, tad tee ar zirwi jeb wezu iskapti 6 zelli garōs gabalōs jafazehrt.

Kad us it 10 zelleem 2 grandus stahda, tad us puhra-weetu semes wajaga 40 pruhschu mahrz. jeb lihds 50 muhhu mahrz. sehllu, kuras is Berlines no Mega un beedr. paraktitas, kopâ ar atstelleschannu ja dandf tad 3 rubf. mofkafs.

Beidsot laj sawellam wifas waijadsibas kopâ, kuras pee maisa audsinašanas ja-eewehro. Tahs ir:

1) laba spehzigâ mehslota un labi apstrahdata seme, bet it ih-paschi ne wifai agra arschana pawafari, lai piki (kankati) nerodahs; 2) til dihguschji grandi jadehsta un weenmehr pa diwi weenâ weetâ, 10 zellu atastu, til 1 zellu dšiki, ne agraaf, ka preefsch 16. maija; 3) raweschana un semes iszilichana un stahdu apruschinaschana, masakais diwi reises;

4) rittiga stahdu nogreeschana fazitâ laikâ;

5) labi ir ari, kad stahdus, kad tee 8—10 zellu gari, ar fut-raju aplaista.

Par ottru preefsch weeglas semes derigu baribas-stahdu, mislu burkannu, runastm sahda no nahkofschēem numureem.

Dajchi eewehrojumi pee plawu pludinaschanas.

Tas labakais laiks preefsch tam ir, kad pawafari sneegs kuhst, kâ jau B. S. v. g. N. 23. ir issaidrots, jo tad uhdens ir pilns wifadu mehslodanu weelu. Bet tam lihdsigs ir ari uhdens wafarâ un rudeni, kad stipri lectus lihst, gan sawa, is gaisa peeschawinata auglibas spehka, ka ari no laukeem un grahwjeem lihdsnemdama trefnuma deht, kuresch uhdenim zaur sahli tekot peegulst pee sahles un tâ kuploshannu pawairo.

Saufâ laikâ, ja plawas nezeesch zaur saufummu, negeld ar skaidru uhdeni dandf pludinât, jo tad drihš plawu isfutina un kuhna eeweschahs. Ja turpreti ilgi saufs laiks usturahs un plawas saufas, tad war uhdeni uslaist, bet ne wifai ilgi. — til tâ, ka peenahzigi flapfch top un noweltameem grahwjeem waijaga wiswairaf tai laikâ kreetni ispuzeteem buht, laj uhdens nedabu atpakaf gult, bet skaidri no plawas notef. Un ja pa laikam rahdahs, ka plawas atkal par saufahm, tad war atkal ihfu laiku, par peem. weenu pus-jeb wefelu deenu pludinât. Ta ir tâ sauzama plawu rasinaschana, ar ko plawas no saufuma isfargâ, bet ar kuru ne ko dandf nemehslō. Ta ihsta plawu mehslōschana ar pludinaschannu ir tikai panahstama pee stipri leetaina laika um sneega kuhšanas, kad uhdens ir beesf.

Pamasam pludinât, ka uhdens til lehnâm zaur sahli kuhzahs, nau derigi, — tahda pludinaschana til futina un audsina kuhnu; bet kad pludina, tad waijaga uhdeni stipri laist un tas wiswairaf geld, kad leetains laiks un uhdens beesf. Tad waijaga til ilgi un tai mehrâ laist, kamehr sahle wirs plawas tumšcha, melgana top. Saprotams, ka kahdas nedekas preefsch seena plauschanas tahs nedrihstf pludinât, jo tad dabuhtu glotainu un newefeligu seenu.

Tapehž deretu katram, kas sawas plawas preefsch pludinaschanas kopl, wehrâ nent, zil leels uhdens dandsums pludinaschanas laiks ir panahstams, un tad pehž ta wairuma jeb masuma, pludinajamo plawu til leelōs nodalijumōs swehrt un eedalit, ka kad jeb kuru nodaku pludina, war stipri ar straumi uhdeni wirsâ laist, — un kad tas nodalijums deesgan ar uhdeni mehslots, ko pehž pahri deenahm pludinaschanas zaur plawas melnu krafu war eewehrot, tad war atkal us ottru, treschu nodalijumu u. t. t. pahreet. Pee tahdas eedalischanas war ar neleelu strautu jeb awotu labi paleelu plawu pa kahrtai apludinât un pee tam ir tas labums, ka kamehr tos beidjamos nodalijumus beidsf pludinât, tikmehr tee pirmee ir tai mehra ischuwuschji, ka war atkal ar pelnu no pirmâ gala ar pludinaschannu eesahft. — Seels labums ir, kad sneegu us plawahm, eefam tas no saules top nokaufets, pasteidsahs ar uhdena uspludinaschannu noskalot. Tas ir tahds pats lihdselkis nosaluschaj sahlei, ka auksts apfitums jeb auksts rihwe-jums pee nosaluschaj kustona.

Ar schihm riudinahm ne maj nedomaju, jau mahziteem plawu pludinatajeem padomus dot, bet til teem, kam tahs leetas wehl swe-schâs, sawus eewehrojumas pasinot, pee kam wehl peemini, — ka us nahkofschu wafaru waru usnemtees ari plawu pludinaschanas darbus, ka swerschannu (Nivelliren) un isbuhweschannu.

P. Jacobson's.

Putnubahfâ pee Kubdigas.

Jautajums.

1) Waj ir kahds labums Itālijas bites eegahdat?

2) Kur tahs waretu dabuht eegahdatees zaur pirkšanu?

3) Zaur kahdam ihpašchibahm winahm buhtu preekščroziba dodama eefšemes bitehm?

R. Freimann.

1) Labums ir gan, bet tikai tad, kad biteneekam, kurš jau no domato stropu ņāitu ir eedšihwojis un ņāwu bišhu dahrju wairs ne-grib paleelinat. Turpreti eefahzejam, kas wehl grib wairot, tahs pa-wiņam neder. 2) Pahrsutichanas deht war greestees pee kurf. bišhu kop. beedr., kura tahs apgahdahs ir Wahzijas. Bet war ari apwai-zatees pee Zitsche k., Mihgā uņ 2. Weidu dambja N 1., jo wiņsch man teiza, ka buhšhot andeles dahrju eetaiņt, kur ihpašchi Staleeņchu mahtes pahrdošhot. 3) a. Staleetes ir daudņ lehnafas par muhņejahm, kad ar winahm prahtigi apeetahs, bet ja tahs eekaitina, tad tahs ir daudņ niņnafas un naw gandrihņ ne uņ kahdu wiņņi wairs apmeerina-mas. b. Winas ir daudņ uņzihtigafas pee medus krahņchanas, jo tahs prot pat retato rudens puņiti uņsmellet, kuru muhņejās atstahj ne-eeweh-rotu. c. Ihpašchi winahm ari tas labums, ka tahs nekaujahs ņewi no laupitajahm peekrahpt. Tahs ir daudņ uņmanigafas pee stropu apwakteņchanas un ne-eekaidihņ neweenas ņweņchas bites eefņchā, bet to tuhdat aifraidihņ projam, jeb winai pelnito ņagņa algu doš. d. Tahs neperina tikdaudņ tranu un toš paņchus ari ahtraki iņņsen, pat jau wafaras widū, tiklihdņ ka mahte ir apwaiņlota. e. Wiņlabata ihpa-ņchiba ir ta, ka winas pabeidņ ahtraki pereņchānu un zaur to neleetigi nepatehņē ar puhlehm eekrahņā medus. Bet pawafari tahs turpreti toti ahtri ņpehtā peeaug, zaur ko winas eefpehji pņawu bagatos seedus pareiņi iņleetot.

R. Grūnhof.

Wiņpahriga data.

Diwi Latweeņchi pee Merkela kapa.

ņehri, ņehri pulkņtena beidņsamās ņānas gaudoja tur kalna galā un manā aiņgrahbtā firdi atņkanedamas paņlubinaja, ka weens atkal ņāwu gaitu nobeidņis un nupat dņestrā kapā noguldinats. Klusi un noņtumuņcheem waigee aiņgahjuņchā ihņteneeki un draugi nahza no kapņehtas un klusi un noņtumuņchi tee aiņgahja. Beidņamee ņāules ņtari apņeltija kapņehtu un jauno kapu un tad ir ta drihņi paņlehpā ņāwu ņarņan-ņelta waigu tur aiņ kapņehtas kalna galā. Wiņs bija klusi, un ņwehts meers apņehdņa tahs kopinas, apatņch kura hm wiņi tee duņs ņaldā meerā, kas tapat ka mehņ dņihwojuņchi, preezajuņchees un zeetuņchi. Tahs firdis, kas tagad wairs nepuņt un nejuht, — kas war ņinat, ka tahs ņāwā laiņā preezigi beijuņchas un tad atkal no behdahm un ruhpehm noņpeestas lihdi iņņamiņchānai! Kahdi ņwehti un augti zenteeni tahs naw zilajuņchi un wilkuņchi uņ augņchu, kahdas augtas un aplaimodamas mihleņtibas-juhtas tahs naw ņāņildijuņchas un eepreezejuņchas! Un atkal kahdas kaiņlibas, kahdi kahrumi un kahds greiņdamņ tahrs tahs naw mozijuņchi, eekahrņejuschi, ņatrizi-najuņchi, ņaraustijuņchi un eewainojuņchi! Labs un ņauns, ņwehts un netihrs, angņis un reebigs, mihleņtiba un eenaids, — tahs ir tahs pretibas, kas zilweka firdi muhņchigu ņāwu wed, kas aizina uņ ihņto zeku un aiņranj uņ ņamaitaņchānu! Bet nahwe iņlihdņina wiņu, un kapā atron laba un ņauna firds meeru un kapņehta ņāweeno augņtus un ņemus, draugus un eenaidneekuņ, ņaimigus un nelaimigus.

Pee koka atņlehees es biju dņiki nogrimis tahdās domās, ne maņ nemanidams, ka jau krehņla metahs. Ne kad wehl man nebija til nopeetni domigi ap firdi bijis, ka ņchodeen. Leekahs, ka kapu tuwumā zilweks ari muhņchibai tuwaki. Gribedams aiņeet es wehl reiņ pazehlu azis uņ tuwo kapņehtu, it ka tai ņāzidams „ar Deewu uņ atkalredņeņchānos!“ Beidņamee ņāules ņtari laiņtijaņ ap Merkela kapa atmina apņeltito kruņtu un manas domas it newikus weenojahs uņ ņcho dahrgo ņpihdoņcho weetnu.

„Par peeminu no pateizigeeem Latweeņcheem zelts zaur Mihgā Latweeņchu beedribu 21. oktoberi 1869.“

Tā tur ņeltiteem burteem rakņtits uņ beejū un atmini eekaltu dņeņņa tahpeli. Zil daudņ reiņ es ņchos wahrdus jau nebiju laiņjis un tomehr tee ņchodeen wairat ne ka kad kustinaja manu firdi. Man

nahza prahtā, ka Latweeņcheem wehl daudņ to kapu, kurdņ waj wiwu labdari, waj wiwu kreetnafee dehti duņs, un kas tagad eegrimuņchi, ar ņahli apauguņchi un knapi uņeejami. Kad tee „par peeminu“ zaur „pateizigeeem Latweeņcheem“ pazelņees ir ņāwas nogrimuņchas buhņchānas un tad ņludinahs Latwju pehznahņameem, ka preekņch teem ņenlaidņs gahdats! Un tad man ņahdijahs preekņch gara azihm, kahdā wiņņē Merkela peemina zehluņehs. Man nahza atminā, ka Latweeņchi no ņchi wihra darbeem maņ ko ņinaja; ka tad Woldemara grahmātinā „Vaterländisches und Gemeinnütziges“ pirmo reiņ Merkela darbi Lat-weeņcheem jo gaiņchaki kņuwa atņlahti; ka tad wehlat Richards Thom-ņons ar leeleem puhlineem uņmeleja Merkela kapu un Merkela bildi un rokas-rakņtus; ka wiņsch tad ņcho bildi iņlika pirmā Latw. beedribas kahrtigā ņanahņchānā un ar dedņigeeem wahrdeem uņaizinaja, lai Mer-kelim zel peeminu; ka ņapulzejuņchees ņcho preekņchlikumu weenbalņigi peenehma un ka R. Thomņona igam tad no beedribas „tika atlauts zaur Merkela fotogroņiju (bildiņchu) pahrdošchānu, par 30 kap. gabalā, naudu preekņch peeminas-atmena Merkelim laiņt;“*) ka tad komiņiju eezehla, kas to leetu lai galā westu; ka Thomņons tad teeņcham ar leeleem puhlineem krahja to naudu preekņch ņchi noluhņta un wehlat no Latw. „nemaldigā egoiņta“ (laiņam tabehņ ka ņchim ta leeta nebija galwā ņchahwuņehs) tika apwainots un pateizibas weetā no ta niņnu ņāwu eemantoja; ka Thomņons ar to zitu igu peepalihdņibu tad to atmini ir Daugawas wehla uņ Merkela kapu un 21. oktoberi 1869., kad to peeminu atņlahja, paņchā leetus laiņā ņāzija to atņlahņchānas runu, kura bija ņaraktiņta un zaur leetu wiņzaur iņpluhda melna. Garā es redņeju to leelo ņauņchu druņņmu, toš tuhņstots un atkal tuhņstots Latweeņchu, kas par leetu nebehņadami bija atnahņuņchi ņāwu pirmo pateizibas un atminas ņihmi uņzelt; garā es dņirdeju atkal, ka ņchi ņauņchu druņņma ņchē pat pehņ Thomņona igā runas ar aiņgrahbtahm firdihm dņeedaja ka es wehl ne kad nebiju dņirdejis: „Gods Deewam ween ar pateiņņchān' re.“ un ka tad wiņi beidņot aiņgahja ar pazeltahm firdihm un ņājuta un ņaprata, ka ar Merkela atmini ari ir zelts ņtuhra atmins preekņch Latweeņchu weenibas ehņas. Un tad man nahza prahtā, ka T. igņ wehlat bija un tagad ir tas weenigajs, kas Merkela kapu apkoj un ka winam par ņcho darbu zaur muhņu „nemaldigā paņchibneeka“ gahdaņchānu tapat kņuwa „nepatiņņchāna“ iņņāzila, ka par to, ka Thomņona igņ par wiņpahrigo dņeedaņchānas ņwehtu iņrihņoņchānu gahdajis, zaur ko Latw. beedribai 2260 rubl. eenahza.

ņehlumņ man aiņnehma firdi, ka paņchiba un eenaids pat lihdi muhņu labdaru kapeem ņneedņahs, un tad es pee ņewis newikus jautaju: kad Latweeņchi ņāwam Stendera tehņam zelts „pee-minu“ un waj tam, kas par to ruhpeņees, muhņu „nemaldigais ņtuh-ņgalwis“ ari reiņ ne-iņgahdahs „nepatiņņchānas iņņāzichānu“ — — — tē es tiku iņtrauzets no diwi brauzejeem. Domaju, ka tee doņees ņezen, bet maldijos, jo wini tuwojahs kapņehtai un tuwu pee tahs wahrteem apturejuņchi tee nu klusi zeeidami gahja — — uņ kapeem — ņāulei no-ejot! ņchāuņchālas man pahrnehma ņāulus, un tai azu mirkli es biju it ka ņāzalis; bet newikus es klusam tuwojos kapņehtai, gribedams redņet, kahds ņāwads noluhņts abus wihrus ņchini brihdi wed uņ kapeem! Tas wezakaņis no abeem bija paņems, plezigs wihrs un pilna bahrdā greņuoja ta waigus; tas otrais, druņzin leelaks un jaunaks, bija bahls un iņlikaņs peekuņis. Pa kapņehtas wahr-teem eegahjuņchi tas jaunakajņ jautaja lehnām: „kur ir Merkela kaps?“ „ņāeet pa labo, tur — waj redņi to ņelta kruņtu? — Klusam tee dewahs uņ Merkela kapu. Tur aiņnahņuņchi tas jaunakajņ pakahpa lihdi peeminas atmenim un ar ņwehtzeeniņchānu zepuri no-nehmis klusam luhdņa Deewu, kamohr tas wezakaņis druņzin attahlat palika. Pehz kahda brihtina tas jaunakajņ ņirņnigeem wahrdeem ņāzija: „Tas nu ir muhņu mihlā Merkela kaps; tā es to eņmu redņejis no-bildetū. ņāuka peemina! Ko ta neņahņta, kad ta wihra darbus pehti, kas ņchē apatņchā duņs! Man tā iņleekahs, it ka es ņchē buhtu pee Latwijas firds, un ņchini ņw. weetā ņājuht jo dņilaki un gaiņchaki, kas tauta mums ir ņāwā weenibā un ko mehņ teem wihreem eņam parahdā, kas preekņch muhņu tautas gahdajuņchi!“ „Tā ir,“ atbildeja tas wezakaņis; „tahdas domas ir manā firdi zehlahs, kad es ņchē Merkela kapu mekleju; un tad man gaiņchaki un gaiņchaki ņahdijahs

*) Mihg. Latw. beedr. „pahrsņlats“ no 1869. g. 12. l. p.

preekšč azihm, ka šchis dahrgais kaps japuško ar tahdu peeminu. Baldees Deewam, tas nu ir notizis un es esmu meerigs. Bet ka tad domā ar Stendera kapu? Waj ar tahdu akmini zelt, jeb waj zitadu peeminu?" „Staidri es to wehl nesinu; ka tewim jaw kuruw fazijis, Selgawā esot „Stendera komiteja“ dibinajusehs, kas laikam drihši fahls strahdat. Man leekahs, ka ar tahdu akmini peetiktu; bet lai nu buhtu ka buhdams: Stendera tehwa peeminas sime man alafsch stahw firdi un es nenorimschos, lihds ta ar Deewa palihgu buhs zelta!" „Tā ir brangi!" fazija tas wezakais; bet waj efi lafijis to ufrakstu?" „Ir jau tumšs; es gan atminos „Balt. Wehstn.“ to lafijis.“ „Nu, es tew palihdseschu no galwas; tur stahw tā rakstis: „Garlieb Helwig Merkel, 21. oktober 1769 + 27. apr. 1850. Par peeminu no pateizigeem Latweescheem zelts zaur Mihgas Latw. beedribu 21. oktobri 1869.“

„Baldees! Eesim nu!"

Rahdas juhtas manā firdi bija zehlschahs, es nespehju aprakstit. Pee kapehtas wahrteem mehš satikamees. „Melaunojatees, zeen. Igi, ka es wifu Zuhfu runu noklausjees. Mana firds bija noklumusi un šatreekta, tagad es esmu preezigs un meerigs. Es Zums stahdos preefšā par S . . . un luhgtu Zuhfu wahrds!" „Richards Thomsons," atbildeja tas wezakais, un „Theodors Rolands," fazija tas jaunakais.

Bahris newainigu usfihmejamu un pašemiga luhgšchana.

(No X un Y.)

„Kronwalds aistahweja jeb godinaja weenigi tik to, kas jauts, labs un kreetns, kas taisns, zilwezigs un šwehts un nošodija wifu, kas tam preti" (Balt. Wehstn. 1875. g. 7. num. 49. l. p.)

Zeenijamo Peterburdsneeku rakstā, t. i. wiau teikumā „Balt. Semf." 7. num. „waj tawa mihtakā drauga pakat palikuschee bahriņi wehl ilgi us tewi gaidihš? —?" jau it nebuht naw runa no jeb kuras katras mihlestibas-dahwanas, us ko gan nebuhtu wifai peeklahjigi negribetaju špeest, jeb wifu masakais tam ar pahrmeschanam tuwotees; bet winos wahrds ir tik weenigi runa no peenahkuma, „goda-wihra" peenahkuma, kuram ka „tautas lapas" redaktorim wajadseja ik katrā un tā ari šchini sinā ziteem ar labu preefšchimi pa preefšchu eet, jo tad gan buhtu daudš masak to bijis, kas fazija: „kā laj es dodu, kur tas, kuram wiņsch tik tuwu stahweja, ne kā nedod?" —

Ir teesa, ka nel. Kronwalds ne kad naw „Baltijas Wehstnesim" par redaktoru bijis, bet wiņsch ir bijis tam wehl jo daudš kas wairak, proti strahdneeks, kuršch wina dšihwes-ehkai weens pats tik daudš akmini lausis, ka tee ziti kopā — „wihrs, kas nekad nerunaja tukšus wahrds, bet kura wahrdi bij tuhlin darbi." (G. Bierhufs, Kr. kapa-runā „Balt. wehstn." 1875. g. 11. num.)

Ir teesa, ka mihtais nel. šchos akminus ir lausis, pats fewi aistleegdams; bet winam ir pakat palikuschi šcha grehtā darba augtu mantineeki, kuri nekā pelnit nespehju — teem šawu peenahkumu teesinu atrant, gan ne mas nebuhtu kristigi.

Ir teesa, ka Kronwalds par to „breesmigo gihmi" sinamā weetā „pa wifam ne erojahs" — no „B. f. St. u. L." ispaustajam „Bramarbasam" tatkchu nedrihšsteja breesmiga gihmja truhkt; — bet it fewišchi tadeht, ka wiņsch par to ne erojahs, ik katrā sinā gluschi bespersonigs buhdams, wina „dahrgais draugs," to it labi sinadams, wehl jo masak drihšsteja šawu „draugu" tik neglihtā isklatā laudis šustit, wihru, kuru jau pati daba neween garigi, bet ari weefigi deesgan bagatigi bij apbalwojuse.

Ir teesa, ka „lahda lihdsstrahdneeka raksti pehdejōs gaddōs retak „Balt. wehstnesi" nodrukati un ka „daschi pehz pirmahs dedsiabas atkal atkaiduschees" (Balt. wehstn. 1876. g. 52. num.); bet daschs atkal raksta abeem, ka par peem. šcha gada abu laikrakstu 7. num. weenā sem wezu wezā ihstā wahrda K. W., otrā turpreti tikai sem peenemta wahrda „Kalmineeks." Tā tad no teem mums atlikuscheem „kreetna-keem lihdsstrahdneekem", kuru rakstus mehš tiklab weenā, ka otrā jeb labaki šatot, katrā laikrakstā lajam, itiu ne weens negrib karu, bet weenigi meeru un šaderibu. Waj to newajadsetu abeem redak-

toreem ari reiš eewehrot? Kadeht tee nu plehschahs šawā starpā? Bet mehš ari redsam škaidri jo škaidri, „us kura pusi ta parahdu nastā šwerahs." Abu laikrakstu lafitaji p. peem. ir tik jau pa wifu leelakai dalai tahdi, kureem nek. Kronwalda tehwa pakat palikuscho bahriņi liktens naw wis alga weena. „Balt. Semkopja" 9. num. un bij lafama ta preefa-wehstis, ka wina wezakais dehlinsch no sch. g. janw. mehnescha „loti mihtigās un Deewam patihkamās rokās atro-dahs." Waj nu nebij „Balt. wehstn." redaktora, ka ta „weena un dahrga drauga un weenumehr ustiziga padomneeka" (sic!) peenahkums, to wehsti is „Balt. Semf." nemt un ari šaweem zeen. lafitajeem pašneegt?

Šahdu un šahdas un ik weenu us tautas wisleelako un wislabako daku simeedamahs šinas lafam šawu kaimiņu awišes ne diw-fahrt ween. —

Sinadami, ka katris, kas zitadi domajis un darijis, ne ka Kronwalda tehwa „dahrgais draugs," ari wehletos sinat, waj wina, warbuht waiga šweedreem pelnitaš grafits, ari teescham ir pašargats, kamehr tee, kureem wiņsch dots, to dabos baudit, un par ne-issakami behdigu usklatidami, kad ari gan ar šcheem kapezineem, kuri no tik daudseem ir krahti, waretu tapat notikt, kā daschreis ar bahriņu mantibu deemschehl jau ir notizis — mehš zeen. B. Drihš Igu, ka Kronwalda kapitāla komitejas preefšchneeku, it pašemigi un wišā no-peatnibā luhdsjam — klaji tadeht, ka pa zitu zetu to deemschehl ne-efam warejuschi panahkt — ja ari ne mums, tad tatkchu zeen. atraktnei un teem ziteem aishildneem reiš sinamu darit: 1) zil leels šchis kapitāls ir; 2) kur un kahdōs papihrōs wiņsch nogulbits un 3) waj wiņsch ir drošs no ruhsas un kodehm? — Zaur šchahdu šawu luhgšchana mehš Kronwalda kapitāla zeen. komitejas godu nemas ne aish-karam. Mehš šcho rindiu usfihmetaji, wifu kopā, ne-istakam pat ne weselu beedribu, jo preefšch tahdas tik jau weenumehr triju waja-dšigs, un tomehr zil leela domu-šarpiba jau muhsu widū! Weens no mums šaka: „Kronwalda kapitāls ir drošs;" bet otris tuhdat atbild: „Kronwalda kapitāls naw wis drošs!" — Mehš šakam abi: „Redseet, zeen. kungi, ja jaw tik masā pulzina ir tik leela domu-šarpiba — waj tad tanī leelajā pulkā, kuresch pa šimteem škaitams un minetam kapitalam šawu ahrtawinu pašneedšis, wehl jo leelaka domu šchekšchanahs un neweenprahstiba newaretu buht damajama?" — „Redseet, zeen. kungi," mehš šakam tahlak „tik weenigi zaur muhsu luhgšchanaš peepildišchana war ta ik weenam un ik katram pateesi šwehtā wehleschanahs tikt peepildita, ka par šcho leetu wairs turpmat netikt awišes treekts un rakstis." Tad buhtu „Balt. wehstn." ne apdomigā prowokazija pehrngada 50. num. ari šchini leetā labumu darijuse; tapat ka wifu to strihdu — negribam šazit: karu — kuru wina šazehla, bes piktuma un eekaršchanahs apluhkojot, mums pašteescham ja-atšihst, ka:

„Naw katru reiš strihdinsch us šawu,

Bet alafsch ir labumu dar'.

Tas gaischumu dšemdina jawnu

Un šakilda firšninas ar."

(Eugenbergers „Latw. aw." 1825. g. 1. num.)

Wez-peeelgā, martā, 1877. g.

Dahmadas šinas.

No eefschjemehm.

No Dobeles puses. 9. martā ap pulksten 8 wakarā tapa is Selgawas us mahju braukdams Patkaišmuischās Regsdain mahju šaimneeks no šleptaweem šafists. Rahdu wersti no Wiltina muischās (Dorotheenhof) atstatu, us Selgawas pusi, minetaš šaimneeks panahzis diwus wihrus pa leelzetu ejot, un tiklihds ka teem blaku bij peebrauzis, tad dabujis šmagu šiteenu par peeri, us kam tas širgam un laupitajeem ar pahtagu šitis, no kam širgs šahzis aukem škreet, zaur ko tas špehjis no laupitajeem isbeht un lihds Tiltā frogam nobraukt. Tuhdat šehduschees šechi wihri diwōs širgōs un dšinuschees šleptaweem pakat, kurus teem ar isdeweš useet, netahku no leelzela buhdamōs krumōs,

Kur tee bij pee meera nolikufchees, laikam atpuhstees un wehl preeksch zita kahda darba isdewigu laifu nogaidit. Weenu no abeem, to masako, pee Ihles pagasta peederigo Ernst Leinat, nokehrukschi turpat kruhmös, bet to otru, pee Lustes pagasta peederigo Jani Kleinbergi, kufsch garfch un stiprs wihrs, panahkufchi tikai pehz 2 werstu dsenafchanas, kad tas pahr Behrses upi pahr-kkuht gribedams, dsika fueegä bij eebruzis. Wihrs bij nosweedis drahnas lihds kreklam, lai weegsaki buhtu pee flreeschanas, bet tatschu wiss ne ko nelihdseja. Oträ deenä atrada netahl no leelzeta nosweestus, weenu lahdetu diwi stobru pistoli un weenu diwi pehdas garu kaltu, ar kuru gan ta eewainofchana ir notifuse, jo minetam fainneekam ir peeres kauls pahrfists, tä ka smadsenes fpeeschotees ahrä. Relahda zeriba, ka tas pee dsihwibas paliks.

R. Grünhof.

Kursemes akzises pahrwaldnecks statsrahts v. Plehn ir par-ihstenu stahtsrahtu eezelts.

Iffklaidrojums. „Baltijas Semkopi,“ 10. num. f. g., tai raksta „No Bez-Peebalgas apgabala“ atrodahs kahda weetina, kuru newar pamest neiffklaidrotu, ja negrib, lai zitam noteek pahrestiba. — Tur stahw, ka tani isfludinajuma par teatra israhdiijumu Bez-Peebalgä us 13. febr. f. g. bijusi eefahkuma stundina islaista, un schi waina teek peeskaitita fpeestawai. Ka nu minetais fludinajums atrodahs „Balt. Wehstnesi“ 5. num., tad tas pahrmetus ari fihmejahs us winu. Bet zaur scho teek apleezinats, ka tas fludinajums ir eefpeests itin tahds, kahds tika minetam laika-rakstam peesuhstits. Eefahkuma laiks jau ir Peeb. teatra publikai labi pasihstams un gandrihs pastahwigi nolikts, tapehz par to leela laite nebuhs bijusi. Bet ja to mehr kahds to nentu par taunu, tad schi isluhdfamees peedofchannu. Tai isfludinajumä „B. W.“ 36. num. pag. g. bij gan laikam zaur forekturas kkuhdu datums pahrmajinees, bet oträ numurä tika tas tuhlin atfaukts. Ka tas isfludinajums naw eefpeests tahds, kahds tika nosuhstih (St. B. Semk.“ pag. g. 45. num.), pee ta naw redakzija wainiga, bet winai tä wajadseja darit, ja negribseja to isfludinajumu pawisam atlitt, un par to dos winai drihsak pateizibu, neka pahrmeschannu ifkattris, kas finahs, kas tai leetai bij par zehloni, ko labpraht ifklaidros ifkattram, kam no tahs wajadfigs finat, Bez-Peeb. Labd. beedribas teatra komiteja un — zerams — ari „B. wehstn.“ redakzija.

No W.-Peeb. Labd. beedr. teatra komit. pufes

Kaubfites Matihfs.

Wajadfiga atbilde Emburgas bankas leetä. Zeen. „B. Semk.“ redakziju wispirms luhdsu manim nekannotees, ka man Emburgas bankas leetä sinojot wihlees; tihschä prahtä to nu gan ne efmu darijis, nebf ar gribejis darit; wisa mana waina ir ta, ka es zitu isteikumeem un apleezinajumeem lehti tizedams efmu pahrsteidsees.

Par min. banku sinodams peemineju: „kä daschi no schahs bankas lozjekteem apleezina, tad banka efot deht truhstiofscha naudas fpehka un bes fpehzigas pahrwaldes bojä gahjuse!“ Tee ir tee wahrdi, ko pahrs wihru no schahs paschas bankas tuwakas apfahrtnes man fazija. Lai gan es schos wihrus lihds tam tureju par ustizameem, tad es tomehr sinodams peemineju, kä schi fina nenahf no manis pascha, bet no zitas pufes.

Bet kä tagad israhdahs, tad es min. wihreem efmu nepareisi ustizejis un tahdä wihse negribedams E. banku aifnehmis, un man fums, zeen. redakzija, pateiziba jadob, ka fuchs manas kkuhdas efat usrahdijschi un man palihdsejuschu atsiht, zil tahku tahdi godati wihri pateesibai kalpo! — Zaur to nu buhschu pilnigi usmanigs darits, ka us katra isteifschannu newar wis palaištees.

Tadeht luhdsu zeen. redakziju un Emburgas bankas walbi, scho reis manas wifeschannahs peedot; jo kamehr dsihwo, tamehr jamahzahs. Turpmat zeru par to jo uszihtigaki gahdat, ka tahdas nekahrtibas wairs preekschä nenahf. —

S. L.

Redakzijas peefihmejumä. Mehs preezajamees, ka S. L. L. taisnibu par wifahm leetahm angstati zeeni un fawu wifeschannos bes lihumeem atsihdams flaidri un gaischi peerahda, ka winsch teefcham nau gribejis E. bankas labu flawu aifnemt. Tadeht mehs scho leetu flehdsam S. L. L. mihi usajzinadami, ari turpmat no fawa apgabala laipni mums derigas finas fuhit, bet tos, kas tahs netainas finas par mineto banku ispauduschu, atgahdinadami, ka tahds darbs ir kriminal-noseegums, par kuru toti afas strahpes noliktas.

Par Felines skolahm. Bes semes gimnasijas, kura 127 skoleni, to starpä 81 skol. las pastahwigi skolu apmekle, atrodahs schini majä pilfheina wehl 7 skolas, kuras 233 sehni un 168 meitenes mahzibu banda.

Tehrpatä taps schini gada 27. 28. un 29. augustä reisä ar if gabus noturamo lopu-istahdi ari semkopibas-ruhpneezibas ifstahde iirihkota un tapfshot tani us daudsfahrtigu wehleschanos usnenta preekschihmes moderneeziiba, wifadi raschojumi is torfa fabrikazijas, daschadu buhwes foku krahjums, ka ari muhsu klimata lauku-, meschu-, plawu- un dahrsa-fekflu krahjumi. Weidsot tapfshot maschiinu turgus noturets.

Peemeldefchanahs nems pretim us fehklahm lihds 1. julijam, us wifahm zitahm leetahm lihds 1. augustam, un proti: Widsfemes ekonomifkas beedribas sekreters G. v. Stryk's, Pleskawas bankas agents S. D. Brod's, profesors v. Raupach's Tehrpatas weterinehr-institutu klinikä un A. v. Hoffmann's, platajä-eelä (Breitstraße) N. 18. Peemeldefchanahs formulari ir no 1. aprifa pee miuteem lungeem dabonami.

Padoma dewejis maschiinu ihpafchneekem. Drihsunä ijuahks schahda no „Baltijas Semkopja“ redakzijas redigeereta grahmatina: Pamahzischana, kä ar lokomobilehm un garainu kufamahm maschinehm un ar Buckeye's pfaujamahm maschinehm jasrahda. Gewehrodama ka muhsu semkopji fahf ar weenu wairaf maschines eegahdatees, bet maschines kreetni nepasihdami un nestnadami, kä tahs kahrtigi leetojamas, dauds fahdes zeesch, ne ween zaur to, ka maschines nekahrtigi leetatas ahtri dilst un maitajahs un tapehz leela islabofchannas un fataifschannas kapitala pagehr, bet ari zaur to, ka zaur nemahzeschannu pahraf dauds dedsinamä materiala un eljes top weltigi patehrets, — „Balt. Sem.“ redakzija ir nodomajufe wirspeeminetu grahmatinu apgahdat, lai ne ween maschinisti (maschines-waditaji), bet ari maschiinu ihpafchneeki waretu ar maschini kreetnaki eepasihstees, maschinisti maschini kahrtigaki wadit un ihpafchneeki atkal maschinistu darbus fmalak pahrluhkot. Us laukeem kreetnus maschinistus grehti dabuht. Tahdi, kas pilfhetas gar maschinehm darbojuschees, pagehr leelas algas, ir dauds reis lepni us fawu amatu un apeetahs ar strahdneekem rupji. Bet kreenu, ustizamu wihru no laukeem ari newar pee maschines wadifchannas peelaift, ja tas no maschines wadifchannas ne kä neprot. Pee wifas wina labas gribefschannas un usmanibas maschine neriktigi ustahdita un wadita, ahtri famaitajahs, daschi daiti top falaufti un fainneekam iszekahs leela fahde; tas pahrmat kopmaneeem, ka maschines fliktas u. t. pr. Schahdas ne-buhfschannas nowehrschamas weenigi zaur to, ka ar maschini un winas leetofchannu tuwak eepasihstahs. Preeksch tahda noluhka buhs mineta grahmatina, kura buhs 3 nodakas: I. pfaujama maschine ar wifu rihku nobildejumeem un aprakstu un ar pamahzischannu, kä ta leetojama; II. lokomobile ar nobildejumu, aprakstu un pamahzischannu, kä leetojama; III. kufama maschine ar nobildejumu, aprakstu un pamahzischannu, kä ta leetojama. Schahdu darbu usnemdamahs redakzija zere, ka tas no maschiinu ihpafchneekem tiks ar preeku apfweizinat.

Pinnija, kas pehz ihpafcheem pamatu lifumeem teek walbita, ir eewesti jauni kara-deenesta lifumi, kas no muhsu wis pahrigeem kara-deen. lif. dauds ne-iffchirahs.

Samburgas moderneeziibas ifstahde dabuja labas zensures v. Stryk-Ribbijerw, v. Widdendorf-Pörafer, v. Sivers-Rappin f. f. par fweestu un Anschitz-Tormahof par feeru.

„Dirschas awise“ ir lasamas firaas par to, zil beidsamajös dimdefmit gabös kari malfajuschu un zil zilweku dsihwibu tanis aifgahjis bojä. Krimas karsch malfajis 2150 miljonu rublu un aprijis 784,991 zilweku dsihwibu; Itelijas karsch 1859. gada malfajis lihds 400 miljonu rublu un aprijis 45,000 zilweku; Schleswig-Holsteinas karsch malfajis 45 miljonu rublu un aprijis 3500 zilweku dsihwibu; Pruhfchu-Austrijas karsch aprija 1866. g. 45,000 zilweku un malfaja wairaf ka 400 miljonu rublu; Amerikas brahfu karsch no 1862 — 1865. g. malfaja 8750 miljonu rublu un aprija 800,000 zilweku. Pruhfchu-Frantfchu kara frita 64,890 zilweki.

Starp Kreewiju un Spanija ir nolihgums par juhras-andeli noslehgis, ta kä Kreewi nu war Spanija un gar tahs krafteem un otradi atkal Spanija Kreewijas uhdenös re. andeli dsiht.

Serbijas knež ir Kursemneekus Pohl'i un Gies'u, kuri no Tehrpatas šlanneeku lopeju komisijas us turenī tapa šuhiti, par wīnu darbošanos Serbijā, ar Takowa goda-sihmi apdahwinajis. Serbijas kara-ministerija preešch mas deenahm mineteem k. k. diplomus un goda-sihmes us Tehrpatu atfuhitja.

Muhšu deenwidus armijas wirswadons, Leelfirsts Nikolauš Nikolajewitšs, paldees Deewam, ir atkal pilnigi atspir-dsis, jo pehz Wald. Wehstu. Wīnšch 12 deenas pawadijis kara-pul-kus apluhkodams. Saldati un eedšihwneeki Wīnu fanehmuschī ar fir-šūgu preeku.

Si Charkowas šino, ka tur zaur uhdens pludeem us Se-wastopoles, Charkowas, Nikolajewas, Wladifawkas, Fastowas, Ro-stowas un Woroneschas-dšelszoku lihnijahm pretšchu weščhana bijuši aptureta.

Cekščemes industriju muhšu waldbiba mehģina ar wišeem spēhteem zelt, lai muhšu nauda ne-eetu us ahršemehm, kamehr pašchu semē ne materiala, nedš darba-spehtu truhkums. Tā tad ari Augstais Kungs un Keisars 28. janwarī š. g. Wisaugstaki apstiprinajis liku-mus, ka turpmak, kad lahda beedriba jaunu dšelszoku dibinatu, tai nebuhs atwehlet, garainu maščines (lokomotives) un wagonus (ratus) iš ahršemehm eewest, kā tas lihds šchim notizis: tee jašagatawo muhšu walšts robeščās un iš walšts kafes teef premijas (goda-algas) pehz doteem nošazijumeem peespreestas par katru šče taifitu lokomotivi no 2400 lihds 3000 rubleem. — Šau pastahwoščas dšelszoku beedribas, pee kuru apstiprinaščanas šchee nošazijumi wehl nebija, teef pees-ostas zaur dahrgaku tulli us maščinehm, lai tašs šawas lokomotives eekščsemē leef taifit.

To lašot mums it newikus nahf prahtā, waj muhšu Walšts-waldbibai ari nebuhtu eespehšams par semkopibas-industrijas us-šelschānu lahdā wišē gaħdat? Par semkopibas štolahm wina, kā mehš jau šenaf usrahdijahm, jau ir pehz eespehščanas gaħdajuše. Bet ko mums beidsot taščhu lihds gudriba, kad to lihdsellu truhst, gudribu išeetot? Ko mums lihds šinat, ka par peem. škunstigeem mehšli ir derigi un nepezeščami waijadšigi, kad mums tos pehrot ja-aiš-makšā neween fabriku pelna, bet ari dahrgā frakte un pahrdeweju pelna, kamehr mums tikai ištā wehretiba un fabriku pelna buhtu ja-aišmakšā, ja mums pašcheem buhtu škunstigu mehšlu fabriki? Mehš šawu rupjo materialu (kaulus, ragus šc.) par lehtu naudu pahrdodam ahršemneekem, lai tas — zaur dešmits rokahm gaħjis — kā dahrgs ištahdats materials pehz taščas zefošanas mums atkal tiktu pee-dahwats! — Weens taħds fabrikis, kā wišeem pašštams, mums gan ir Rihgā, Thomšona k. ihpaščumā, bet ar to mums wehl nenotahl nepeeteef; maščakais tam waijadšetu daudš plaščakam buht, ka tas wišas peeprasiščanas waretu išpildit un ahršemes apšpeesdamo kon-furenzi išturet. Ahršemneeki mums jau par weli ne kā nedos, ari lehtaki tee nespehš šawu prezi mums pahrdot, ne kā eekščemes fabri-kiš, un kas muhs wiswairaf us ahršemes prezi paškubina, ir daudšreis pat nekāuniga pašchreklame, kā mehš to jau šenaf deesgan ešam peerahdijušchi.

No ahršemehm.

Politikas pahršlats.

Tas protokols, no ka Ģiropas meern šagaidija, nu ir no wišahm leelwalštihm parakštis un Turku waldbibai peesuhitits, lai ta to — išpilda. Šaut mehš gan jau šenaf ihšumā ešam pee-sihmejušchi, kas šchini protokolā šaraktits, tad tomehr wehl reis to peeminešim, jo šchee nošazijumi leelwalštu turpmakai politikai deen-widus jautajuma leetā buhs par pamateem. Protokolam ir tikai diwi punkti; pirmajā teef ihpaščhi minetas tašs pahrelaboščanas Bosnijā, Šerjegowinā un Bulgarijā, kuras no leelwalštu konferenzes par wai-jadšigahm atšihtas, bet no Turzijas tikai pa dakai peenemtas, pa dakai atmestas. Otrāis punkts nošaka, ka ja Turzija tašs protokolā mi-netas pahrelaboščanas waj nu nepeenemtu waj peenehmuse pehz lahdā laika ne-išpilditu, leelwalštihm ir teefiba, wīnu us tam ar waru pee-speest. Us lahdū wišji un pehz zil ilga laika tos išdarams, protokolā naw minets. Ihpaščs nolihgums šarp Ģiropas leelwalštihm, šinams bes Turzijas, nošaka ka ja ešfekuzija (peespeščhana ar waru) pret Turziju

buhtu išdarama, šarp leelwalštihm eepreešch notiks aprunaščanahs, kura tomehr neweeni walsti newar aišturet, us šawu roku eet pret Turziju.

Pahršpreedumu par šcho protokolu un nolihģumu ne weenā lee-lakā politikas awiše netruhst, un daudšreis šchee pahršpreedumi pā-wišam ir šawadi. Tā par peem. Augtu awišes šaka, ka Ģiropas meers ešot Kreewijas rokā, un zitu walštu awišes atkal domā, ka Lon-donē, wehl žitas ka Konstantinopolī un Montenegrijā ešot tas wis-galigs nošpreebejis par meeru waj nemeeru. Pehz ta pašštama šakama wahrda: widus-zelšč ir tas droščakais, mums gan ari buhs jāpeenem, ka Anglijas rokā šahw ta iščkriščhana, waj Ģiropa teef karā aizinata, waj nē. Šo Kreewijas noluhki ir šinami: 100 miljonu rubku ta jau ir išdewuse, šawu kara spēhku šagatawodama un us Turzijas ro-beščahm šuhtidama, lai Turzijas křistito liktens křuhstu apdroščinatš un pahrlabots. Šcho leelo upuri wina newar neš weltigi; wina ne-war šawu kara-spehtu, bes ka kas buhtu panahšts, šaukt us mahšahm, lai tas pehz išša brihšcha atkal buhtu jašafauz, kas šinams otrus 100 milj. rubtus makšatu. Žita noluhka, par peem. zensčanahs pehz us-wareščanas winaš nawa, un kad křistigo leeta teef bes ašins išlee-ščanas pahrlabota un wišgaligi nobibinata, tad winaš tas wehl jo mihtaki. Bet kā mehš to jau daudš reis ešam minejušchi, tas newar buht! Un kad mehš ari ne-ešam weenōš prahtōš ar tahm awišeem, kas paredš ka Turzija jaw pehz gada laika wairs nebuššot, tad mehš taščhu ešam pahrlēezinati, ka Turku waldbiba ar šawu spēhtu tašs pagehretas pahrlaboščanas nespehš išpildit; ka mušelmani (Mo-hamedaneščhi) alašč buhs pret to, ka „křistigeem šuni“ wīneem teef lihdsigi padariti; ka Turku junais parlaments, no kura ka no jauna akteera drihš šlawu, drihš šmahdeščanas dšird, leelwalštu pagehre-ščanas nekad nepeenems; jo tauta, kas 500 gadus mahžita křistigos par šawu ihpaščumu ušluhtot, ar ko war darit kas patihš, us reiši newar pahrwēštees pawišam žitadā garā un atšihščanā, — newar atmest peedšimtu augšprahtibu, ka ta jau tik daudšahrt un ari 1826. gadā parahdijuše šazidama: „mehš aštrati mirštam, ne ka Ģiropas leelwalštu gribai padodamees „křistigos šunus“ pajeltum žilweša lahtā!“ Tadehš ja Turku waldbiba to protokolu ari apšolahs iš-pildit, tad tomehr ar to ta leeta pate ari ne pa šoli naw us preeščhu dšihša, un beidsot ne kas wairaf ne-atliks, ka — karšč pret Tur-keem. Bet karšč pret Turkeem nebuht nau tik breešmiga leeta, — karšč šarp Ģiropas leelwalštihm ir tašs breešmas, no kuraš wīši bijahs un kas nu zaur Kreewijas politiku ar to min. protokolu ir nowehřstas. Kreewija wairs neštahw weena deenwidus jautaju-mam preti. Anglija tai ween šchēršlus newar zelt zekā: tad tas noteef pret wīši Ģiropu, kas tagad ir weenōš prahtōš. Un šchi weenprahtiba bija koti waijadšiga, jo zaur to Anglija teef notureta, Turkeem nahst palihgā pret Kreewiju. Anglijas politika ir tihra kop-manu politika: nauda ir tas pirmais, žilwešs un žilweziba tikai tas otrāis jautajums. Kad Turzija paleef wešela, tad Augtu andele šekmejahs jo projam, otradi ta mašinajahs. Karšč pagehr leelas išdoščanas, bet tikai ween'reiš; andele turpretim eet gadu no gada. Anglija to protokolu nebuhtu parakštijuše, ja Wahzijas un Austrijas waldbibas to nebuhtu morališki peespeeduščas; un wareja tašs wīnu tagad dšihst, tad Ģiropai laikam ari buhs eespehšams to aišturet, kad Turkeem křuhs išmakšats par teem grehkeem, ko tee 500 gadu laikā pret křistigeem un pret žilwezibu padarijušchi. Šalu galōš mums tadehš janahf pee ta špreeduma: no Ģiropas kara naw jābištahs, bet no kara ar Turziju newar išbeħgt.

Laikam šcho wafaru mums atklahšees breešmiga ašinu drahma (luga) deenwidōš; Turku parlaments lašhs to prologu (teatra preešč-spehli), Ģiropas gribu ušzinadams, winaš protokolu nepeenemdams; Turku waldbiba spēhlešs pirmo zehleenu, karadamees šarp šawu pa-walštneeku trakumeem un šarp droščhu nahwi, kas tai waj tā waj šchā preeščch ašihm; Kreewija otrā zehleenā išrahdišs muhščigās taiš-nibas engeli, kas išpilda no liktena nolemto šodu; un treščā zehleenā Ģiropa aišritinahs preeščchakaramo preeščch — bijušchās eiropēiškas Turzijas!

Šchi bahrga teesja tuwojahs pahř Turku galwahm. Šau pajet Šerjegowinas dumpineeki atkal nemeera lahpas un nomaitā atkal Turku kareiwus; jaw padširdama doħja šajelščanahs balšs Donawas

apgabalās; jaw. Montenegreeschi trin pa jaunam ņawus sobinus, kas wehl no Turku asinim ņarkani. Un it k̆ leetuwens gul us apmahūito Muhamedaneeschu k̆ruhtim liffena breeņnigais nolehmums, ka Turzijas deenas ņaititas. „Dama darba ņods ir, ka tas jo projam ņaunu d̆emde.“ Metaisnibu un asinainu ņehlu Turki ņehjuņchi 500 gadd̆s — tee augli tagad gatawi!

Jauņakas ņinas.

Protokols Turku waldbai nodots, k̆urai tas leelas nepatiffchanas padara. K̆a jau tagad padfird, tad wina gan usnemņhotees tahs no leelwalņtīm pagehretas pahrlabofchanas isdarit, bet preeņsch wifas walņts, nemis preeņsch Bulgarijas, Herzegowinas un Bosnijas ihpafchi, k̆a protokoli noņazits. Uf wifu wihņi Turku waldbiba gribot uņtaret ņultana godu un waru, kas zaur min. protokolu eņot aifnemti. (Ta jau ir ta weza nelaine: kad no Turkeem pagehr labofchanas, tad tee alafch atņauzahs uf ņawu „godu“ un uf ņcho jozigo „godu“ tūpedami tee ņewi turahs par ne-aifņarameem, un neņaunahs pat t̆os leelafos ņumpolu darbus pret k̆ristigeem padarit. Red.)

Ar Montenegrijū ta gan ari gribot meeru nolihgt un eefņhot tai puņzeka preti, bet ne-attahpņhotees no teem pamateem, k̆o Midhats reiņ jau nodibinajis. Newar tizet, ka Montenegreeschi, ņam it nelahda note naw peh̆z meera zenstees, ar to buh̆s meera. Pa tam Turki rihkojahs zif ihp̆hdami; tomehr waldbiba ņubtiffhot weetneeku uf Peterburgū, lai waretu ņarunatees, peh̆z kahdeem pamateem Turku kara-ņpehti jafauz mah̆jas.

Firņts Bismarks, neņen ņawu 62. g. d̆ņimichanas deenu noņwinejis, eņot eefneedņis luhgņchanu, lai keifars to no amata atlaiņch. Zitas awifes grib ņinat, ka firņts Bismarks t̆ikai ilgaku urlaubi luhdņees, uf gada waj wehl wairaf, bet wifas iņņata weenlihdfigi, ka eefņchigas ņchelņchanahs un pretofchanahs winam amatu padarijuņchas ruh̆tu un wina weņelibu iņnihzinajuņchas, un ka tadeh̆t winam nelas t̆if d̆audņ naw wajadņigs, ka meers.

Rihgas birņchas komiteja un Dinaburgas Rihgas d̆ņelņzeku walde eefneeguņchas Ministera igam luhgņchanas-raf̆tu, ka Rihga zaur d̆ņelņzeku jafaweeno ar Wentņpili, tadeh̆t ka W. oņta naw t̆if ilgi zeeti, ka Rihgas. Ta tad lehti war notift, ka Turuma d̆ņelņzeliņch teel tahtaki wilk̆ts uf Wentņpili.

Maskawa neņen notizis leels grehla-darbs: kahds 18 g. wezs jauneklis, politechnikas ņkolens, noņawis ņawu mah̆ti un ar tahs n̆andu aifbehd̆ņis uf Peterburgū, kur tas ņakerts un teefah̆n nodots.

Kurfemes Gubernatora I. apņt̆iprinajis Leepaja dibinatu ņara-beedribu preeņsch eewainotu ņareiwu apkopņchanas.

Atbildes.

Brasleem B. — R. Theodors Holands rakņta: „Raudņites Matih̆s ir bahrgu, bet t̆aisnu teņu turejis par R. D. I. mehginajumu, zaur kuru tas Latweeņchu behrneem neaizinat̆s gribejis usneņtees par ņkolotaju pee Wahzu walodas mah̆zifchanahs;“ un ņcheem wahrd̆eem meh̆s pilnigi preeņrihtam. Jo redņet, R. D. I., kad Zuh̆s buhtu kahbus j̆otus, waj ari kahbu nopeetnu paņatu t̆a iņrihtotu ņaud̆is laidufchi, k̆a to t̆a ņauktu walodas mah̆zibu, tad Raudņites M. I. to waj nu ne maf nebuhtu eewehroj̆is, waj buhtu jozigu kritiku rakņt̆ijis; bet ņasn̆iza un tautas ņkol̆a nebuhtu j̆okotees un tadeh̆t tad ari min. kritika par grahmatu, k̆o Zuh̆s t̆afchu preeņsch ņkolah̆n rakņt̆ijufchi, newareja un nederih̆ņteja zitada iņnah̆t, ka bahrga un t̆aina. Ne-eenah̆uņchos augkus nebuhs uf t̆irgu weņt, bet wehl jo mafal drih̆ņt tautas behrnus ar tahdeem gara-augteem meelot, kas wina prahtam ņah̆d̆igi un t̆os ņajanz un mulņina. Ar R. M. I. ņpreebunu tahs leelas beh̆t pilnigi ween̆os praht̆os biņhd̆ameem mums t̆ikai japeemin, ka wina kritika d̆afchas perņonigas aifneņņchanas it k̆a ar waru rahd̆ahs eefpraht̆as, kahdas meh̆s lih̆ņņ ņchim ne ween̆a R. M. Iga rakņta neņņam atradufchi. Tomehr ir zaur to mums wehl naw eemeņis dots, Zuh̆su pretwalņtam, kas walodas ņina t̆ikai attal no jauna peerahda, ka R. M. Igam pilna t̆ainiba, „Balk. Semioy“ weetu noweh̆let, kad ari ne maf ne-eewehrotu, ka Zuh̆su grahmata „Balk. Weh̆ņtu.“ pah̆rpreesta un tadeh̆t ari t̆ikai tur to leetu waretu tahtaf pah̆rrunat. Tadeh̆t. Zums no labas fir̆ds doham to padomu: pazeefchat un nebarat mair̆s t̆a!

„Kahdeem Peterburğa d̆ņihwodameem Latweeņcheem“ par ņinu, ka wina „majais ņinajums“, kas redakzijas 22. mart̆a nodots, maf ruh̆mes beh̆t t̆ikai B. Seml. 14. numura t̆a peenah̆t̆ahs atrad̆ih̆s weetu.

„Daugawneekem.“ Pateizamees par Zuh̆su uņtizibu un labu nodomu, bet Zuh̆su rakņtu newareņim wis usnem̆t, jo d̆afch̆a ņina tas t̆afchu naw ņmalņats, ne k̆a tee rakņti, k̆o tas minetais laiftraifis ņtrih̆du leetas meh̆ņņ neņt, un to usnem̆dami meh̆s notah̆ptim uf to paņchu behd̆igo ņah̆wolk̆i. Lahdu wih̆ņch eenehm̆is. Ar tahdu wih̆ru, k̆urņch zitas attaiņnoņchanahs neņin, ka perņonigas aifneņņchanas un praht̆as ņanaņchanas; k̆urņch ņchini mah̆ņņa publ̆itai ņah̆j̆ahs par nepah̆rņpeh̆jamu waroni preeņņch̆a un ņawu laņt̆aju azis ar to grib ņinamu ņlawenibu eemantotees, — ar tahdu wih̆ru jo projam runat mums aifleed̆ņ muh̆ņu pah̆rleezinah̆chanahs. Meh̆s gan att̆inah̆m par wajadņigu, wina iņureschanos un ih̆sto nodomu preeņlah̆jigi pee gair̆mas zelt, un to meh̆s zeram panah̆tufchi; bet tahd̆us praht̆us un nekreetaus lih̆bņektus pret wina iņleetot, ar kahdeem wih̆ņch ņawus pretineelus grib uswaret, meh̆s no fir̆ds eeneh̆ņtam un att̆ah̆jam winam t̆os bes naidiga prahta par wina ne-aifņeelamu nopelnu un laht̆rtigi eeman-totu ih̆pafchumu.

A. M. — Aifp. B. Pateizamees.
C. D. — R. Rakņtoņch̆a numura.

Kas darams, kad ņemtopibas beedribu grib dibinat?

Waldbiba t. i. eefņchleetu Ministera I., apņt̆iprina t̆if tahd̆us ņtatutus (beedribas iņtinums), kas ņastah̆d̆iti peh̆z kahdas jau apņt̆iprinatas beedribas iņtumeem. Kurfem̆ der Dobeles ņemtopibas beedribas ņtatuti par preeņņch̆ņimi, k̆ur̆ds t̆ikai beedribas wahrd̆s pah̆rt̆aifams. Schee (peh̆z D. h. ņastah̆d̆iti) ņtatuti, kreewu waloda un no dibinatajem (warbuht kahdeem 20) paraņņtiti, ar luhgņchanas-raf̆tu (Latv. waj Wahzu waloda, lih̆ņņ ar diwi ņtempel-mah̆rtah̆m, latru p. 40. lap.) ja-eefneed̆ņ Gubernatora Igam, k̆urņch abus nodob Pah̆rwalbei. ņchi pirms usd̆od tahsweetas pilsteefai (ta warbuht attal tahs weetas pag. walbei), lai iņņatah̆s, waj tahda beedriba ir deriga, wajadņiga un att̆aujama. Kad ņchis jautajums iņņaidrots, tad Pah̆rwalde ņtatutus ņubta Ministera Igam apņt̆iprinah̆chanas beh̆t. — Lai nu minetos ņtatutus kreewu waloda weegli waretu dabut, tad „Balt. Seml.“ redakzija t̆os ir apgah̆d̆ajufe un latram labpraht̆ pefuh̆t̆ih̆s norakņtu lih̆ņņ ar wajadņigo luhgņchanas rakņtu, par k̆o lopa t̆ikai 5 rubli preeņsch norakņt̆itaja, paņta-naudas ic. atņuhtami. Wifas zitas iņdofchanas, braufchanas un laweņchanahs ir t̆ihri weltigas. — Weidņot wehl peemineņim, ka pee ņemtopibas beedribas dibinah̆chanas alafch ir k̆oti wajadņigs, ka mafgruntneeki t. i. ņaimneeki, neatņņk̆irah̆s weeni paņchi, bet peh̆z eefpeh̆ņchanas meh̆gina teelgruntneelus, mah̆z̆itajus un zitus mah̆z̆itus wih̆rus ari k̆laht peedabuh̆t, jo neweena beedriba, tam t̆if d̆audņ ar dabas ņinatnibu janobarbojahs, ka ņemtopibas beedribah̆n, newar ņelmigi ņtrahdat, ja t̆ani naw mah̆z̆itu wih̆ru, kas teem m̆ņaf mah̆z̆iteem alafch buhtu droņchi padoma deweņt un iņņlaidrotaji. Tomehr tas todots, jeb tas nepezeefņchamais materials, bes lura pee mums ņemtopibas beedribas newar usbuh̆wet un ne kad ne-usplauks, buhs aifween mafgruntneeki, un tadeh̆t tad — to meh̆s jau ņen eņam ņaj̆ijufchi — tautas ņaimneezibu ņeh̆neņot leeleem un mafeem gruntneekem ja-er roku rok̆s. No eefah̆luma tas wehl buhs ņweņcha, d̆afcham warbuht nepat̆ih̆tama leeta, bet peh̆zal ņchi k̆uhda jud̆ih̆s un t̆a meh̆s tad pamafam un lai gan ar leelu rinki, bet t̆afchu aifņk̆uh̆ņim uf to weetu, kur mums jau ņen wajadņeja buht: ņatizigi, ņaderigi, weenpraht̆tigi un weenlih̆ņņigi uf t̆ihreem zilwezibas pamateem pee leela, bet nepezeefņchama darba, — ņewi iņgl̆ih̆toņot, ņawas ņaimneezibas ņeh̆neņot!

St. — L. — Tutels un ņchagons ir leeli tehrņetaji; kur winem 1 1/2 loņnes wajaga, tur mums peeteel ar ņch̆im riudinah̆m. Zuh̆su „mah̆z̆itaj̆s rakņta ņkolas waldbibas wahrd̆a pag. walbei, lai weetneeki noņpreeņch, ka ņkolotajam teel palih̆gs peebots.“ Weetneeki to nebara; wini ņajuh̆t pareiņi, ka weens lozkelis newar wifas komiņijas teefbas peefawinatees. Nu rakņta „ņtolu waldbiba“ un tad weetneeku pulks ņcho rakņtu iņpilda. Attal pareiņi, — kur Zuh̆s t̆e atronat weelu, pag. weetneeku pullam tahda wih̆ņe usbrukt? — Zuh̆s tahtaf pag. weetneelus peefobojaf, ka tee „taupigi“ un Zuh̆su ņkolas beh̆t negrib leelas iņdofchanas uslitt. Ka wini kaupigi, ir pareiņi; ņemneeki ir alafch kaupigi un konņerwativi, ih̆pafchi kad wezai eeriņtei t̆ikai jaunu usmal̆tu usleek. Preeņsch tahdam ņkolah̆m, kas tautas gara tautas behrnus mah̆z̆ih̆s, neweens weetneeku pulks pah̆rtiku ne-atraus; bet par wezo ah̆bezi ar paņih̆ņameem pah̆tareem jaun̆a uswalk̆a wairaf mah̆ņat, ne k̆a ta weh̆rta, to ar mih̆ņu prahtu nedaritu pat tee, kas naw „bauri.“

J. S. — L. Zuh̆s eņat it pareiņi laņjuņchi; preeņņch̆neejiba ir noņpreebufe, to paņchu protokolu aifņuhtit ari minetai awiņei, kas ari jau ņen notizis. Kad nu ņch̆ih̆s lapas redakzija to lih̆ņņ ņchim naw liufe nodruņat, tad beedribas preeņņch̆neejiba wina laifam peefpeedihs iņpildit, kas tai peh̆z liumu noņaj̆ijumeem peenah̆t̆ahs. Pamifam ah̆rpuņs iņtumeem ta t̆afchu gan nebuhs, ka tai it ne lahda wih̆ņe neņpehtu preeņk̆uh̆t. Pa tam wina ne wis pirmo reiņi t̆a iņturahs un tadeh̆t kahda pamah̆z̆ifchana it ne buht neņtahdehs.

R. J. — L. Par ņunņt̆igeem meh̆ņleem meh̆s ih̆ņt̆a laif̆a paņneeğim garaku rakņtu, k̆ur̆a ir Zuh̆su jautajumi buhs atbildeti. ņchim brih̆ņcham ņtarp Rihgas birņchas walbi, politechniku un tureenes ņunņt̆igo meh̆ņlu andelnaem teel pah̆rpreef̆ts, tahda wih̆ņe wif̆i ņunņt̆igi meh̆ņli jaleek apafch usraudņibas, ka pirzeņem buhtu pilniga droņņjiba. ņinams ka teem tas nebuhs pa prahtam, kas lih̆ņņ ņchim eeradufchi kontroles (pah̆rluh̆toņchanas) weeta paņchreklami iņleetot.

J. W. un J. C. — Rihğa. Reņaunojatees, ka meh̆s Zuh̆su attaiņnoņchanahs rakņtu maf ruh̆mes beh̆t t̆ikai nah̆koņch̆a numura ņpeh̆ņim eewehrot.

J. R. — R. Waj tad Zuh̆s lih̆ņņ ņchim ne maf wehl neņinajat, ka pat d̆afchi mah̆z̆iti wih̆ri pee mums wehl t̆iz, ka leels bars ah̆traki dabonot „t̆ainibu“, ne ka pa weenam?

Jauudibinatas

„Stendera peeminas-sihmes-komitejas“

zeen. lozeklus un tos, kas pee tahs grib peedalitees, es fa- aizinu us pirmo kahrtigu sehdeschanu Jelgawa, 14. aprili f. g. pulst. 12 pusd. Schirtenhofera nama.

Deenas kahrtiba: Darischanu wadonu zeelschana un programa fastahdischana.

G. Mather's.

„Baltijas Semkopis“

ijnahf ari schini 1877. g. un nefs, ka lihds schim, finas un mahzibas par laufjaimnezibu, lopu-, bischu- un dahrsu-kopjochanu,

ka ari

politikas un zitas finas

un pahrspreedumus par daschadahm leetahm.

Maksa: par gadu 2 r., par 1/2 g. 1 r. 10 l. un ar peesuhstichanu 2 r. 60 l. un 1 r. 40 l. Rihga ar peesuhstichanu zaur grahmatu-pahrdotawahm 2 r. 30 tap. f.

Apstelleschana: wifas weetas, tur un ka jau laitrastus apstella. Kas no laukeem 6 est. us weenu adresi par pastu apstella, dabu weenu est. par walti klast.

Idalischanas weetas: Jelgawa: grahmatu-pahrdotawas un pee topmaneem Klein, Hoepfer un Siller k.k.; Rihga: grahmatu-pahrdotawas un pee topmaneem Serchendorff, Raktus un Schluhan-eelu stuhri, N. 13, un Windmann, Ahr-Rihgas Raktus-eela N. 18.

Pirmees f. g. num. ir wehl ar weenu dabujami.

Jelgawa, Katoku eela N. 2.

Redakcija.

Labi dihgstoschas tihras

ahbolina fehklas

pahrdob

Ziegler un beedris,

Rihga, leelaja pils-eela N. 19.

[4-5]

Romisioners preeksch Smo- tenfkas semkopju beedribas

sem Keisariskas Augstibas Seelfirsta Nikolajewitscha ta wezaka aisstahweschanas.

Sweedru arklus,

kuri us 2. Baltijas zentral-isttahdes Rihga 1871. g. ar to leelako goda algu, Domeau ministerijas

„leelo sudraba medali“

pagodinati. Gzeschas, fehllu-sedsejus, sehjamas maschines,

puz-maschines

no F. Garrett & Sons, Suffolk, Anglija, ka ari wifas zitas semko- pibas maschines no wis labakas konstrukcijas peedahwa

F. W. Grahmann, Rihga

Nikolai-eela blatus strehlsneeku dahrsam eepreti gahjas fabrikai.

Labus un lehtus arklus, plauschanas-maschines, rotas- un gepelu- lu- lamas-maschines, gatavus wafatus, schuwamas-maschines preeksch mahjas un preeksch strobereem, superfosfatus augsta satura pehz Rihgas politechnitas wis- jaunatam analisehm, pahrdob.

Ziegler's un beedris.

No zensures atwehlets. Rihga, 29. marti 1877.

Semkopjeem pafinoju,

ka mana fabrika war dabuht par peeklahjigu zenu un ar galwooschenu pehz Baltijas politechnitas pahraudischanas stanzijs analisehm: Kaulumiltus, superfosfatus, kalifahli, kainitu u. t. p.

Preeksch dsels un tehrauda ruhdischanas pulweri samaltus ragus. Wehweri, mahlderi u. z. amatneeti war dabut lihmgalertu par 1 rub. 60 tap. lihds 2 rubl. pubd.

Preeksch baroktu un audsejumu lopu ehbinaschanas kaulu miltus. Tri peenemu apstelleschanas us Anglu- un Wahzu-superfosfateem, wifahm guano sortehm u. t. p. un apghadaju ar procentu apgalwooschenu par mehrenato tirgu. Tee- kas pee manis pehr wairaf ka 200 pubus weena, reisa war us mana rehkina litt politechnituma pirto prezi pahraudst.

Richard Thomson

Rihga.

Fabrika ahrpujs Zahna wahrtiem pee uhdensstuntes.

Tai zeta no tirgus-platscha lihds Jafs- mana bahriau-namam ir 15. marti pa- subuse weena falokama mahjas durwu

atflehga.

Godigais atradejs top luhgts, to nobot pret 1 Rbl. f. pateizibas algas Gdrk t. apteehi.

Staidras un labi dihgstoschas bastard- ahbolina fehklas par lehtatu zenu ne ka is ahrsemes, ir pahrdobamas. Kur? war dabut finat „Balt. Semk.“ ekspedizija.

un wifabas zitas laufjaimn. maschin. u. rihfi.

Kulamahs-

maschines

ar twaitu-, firgu- un rofu-spehtu dienamas,

labibas-wehtifchanas-

un

eksetu-maschines

leela iswehle no lehgera pahrdob

Ziegler un beedris,

Rihga, leelaja Pils-eela N. 19.

Pafawus,

maschinu-ektu un

dezimalstwarus

pahrdob no lehgera

[169]

Ziegler un beedr.,

Rihga Pils-eela N. 19.

Siteju- un stiftu-

kulamahs-maschines

ar rotahm un sitnahm djenamas luras zaur sawu salitichanu ari pee mums ta toti derigas israhdijschahs — ar mifiau lehgerem un ar dselsu- waj tola-sellehm; wifabus Angleschu- un Sweedru- arklus;

dselsu naudas- un wehrtibas- pa- pihru skapjus preeksch pagasta wal- dibahm —

pahrdob no lehgera

[185]

Ziegler un beedr.,

Rihga, leelaja Pils-eela N. 19

Kur. bifdu-kopfd. beebribas un winas I. nodatas lozeklus

sa-ajina us

general-fapulzi

14. aprili sch. g.

pulst. 12 pusd. Jelgawa Schirtenhofer'a nama

fatumu-swehtku deht

Presidentis G. Mather's

Deefas mekletajeem

daru sinamu, ka peenemu prozese leetas preeksch wifahm Widsemes teejahm un fastahdu luhgschanas un kuhdisbas rakstus preeksch Wadloscha Senata un Ministerijahm Peterburga.

Man's dschwoltis ir Rihga, Leelaja Rehnim eela (Groshe Konigsstrafe) N. 28, netahli no linu swareem un Wahzu amat- neeku beebribas (Gewerbeverein).

Munafchanas laiks ir preekschpusdeend no pulstien 8-11 un pehzpusd. 3-4.

S. Weber-Maraidotis,

Gofgerichtes un Rahtes adwokats.

[6-5]

Zeenijamus semkopjus, kas gribetu eetaifit

semkopibas- un amatneezibas

darba-weetas,

ka: sudmalas preeksch milteem, stehrelehm, kaulnem waj eljas; ta pat ari sahgu-sud- malas, keegelu zepus, semes-malkas spai- dus, wilnas-fahrschwes, waj alus-bruhschus un brandwihna defsinatuwes, darom zaur scho us to usmanigus, ka ziwil-inscheneeris N. Dielmann kungs, kas wairaf gabus ar tahbahm leetahm darbojees un tahs imehginajis, peedahwajahs preeksch plahnu sagatawoschanas, eenahfichanu- un isdo- schanu-aprehlinaschanas un padoma peedo- schanas, lahda wihse tas wislabaki isda- rams, un nem preti tahbus usdewumus sawa kantori

Ziegler's un beedris,

Rihga, Pils-eela N. 19.

G. Sieslack'a

grahmatu- un bilfchu-drukatawa Jelgawa,

pee tirgus-platscha, ir schahdas no wina pascha apghadatas, jaunus grahmalas tagad pat ta isnahisichas un wifas Baltijas grahmatu-pahrdotawas dabujamas:

Jauna Pawahru-grahmata ar 700 rezepetehm.

Kundse par semneeze,

no Siamela Zahna. 15 tap.

Godigais Jehkabs.

30 tap.

Noseedsees, bet tomehr newainigs,

no Lappas Mahrtina. 35 tap.

Pirma firds-pufsteschana,

no Siamela Zahna. 10 tap.

Drukats pee G. Sieslack'a, grahmatu- un bilfchu-drukatawa, Jelgawa.